

Mantel der liefde

Henrieke Groenwold

Mantel der liefde

Roman

Brevier

*De gebeurtenissen in dit boek zijn realistisch,
maar alle personen zijn fictief.*

Omslagbeeld: Ellen Vreugdenhil
Omslagontwerp: Brainstorm
Opmaak binnenwerk: Stampwerk
ISBN 9789491583193
NUR 301

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
Wie mij ontmaskert, zal mij vinden.
Ik heb gezichten meer dan twee,
ogen die tasten in den blinde,
harten aan angst voor angst ten prooi.
Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.*

*Delf mijn gezicht op, maak mij mooi.
Wie wordt ontmaskerd, wordt gevonden
en zal zichzelf opnieuw verstaan
en leven bloot en onomwonden,
aan niets en niemand meer ten prooi.
Delf mijn gezicht op, maak mij mooi...*

Huub Oosterhuis

Proloog

Met onvaste handen zet ik de beker koffie aan mijn mond.

Ze blijft gillen. De echo van haar stem weerkaatst tegen de hoge randen van de put. Zijn handen grijpen mijn arm. 'Kom, we moeten verder.'

Mijn lichaam wordt een plank als hij mij met zich meetrekt. Hij is sterker dan ik, altijd. Mijn voeten trekken een ononderbroken streep door het hete zand. Spoor van verzet.

Met een klap zet ik mijn mok neer. Het dampende zwarte vocht gulpt over de rand en vormt een plas op de keukentafel. Ik leg mijn handen erin en breng ze naar mijn gezicht. Mijn wangen worden nat. Donkere spetters druppen op mijn pyjama. Mijn lippen vormen een zin, maar er komt geen geluid.

Het was maar een droom.

De beklemming van de nacht kleeft vast aan de ontbijttafel. Met mijn ogen wijd opengesperd zoek ik het licht. Als een hond met natte haren schud ik me uit. Alsof herinneringen als druppels zijn weg te slaan.

Met plakkende koffiehanden smeer ik mijn brood. De droom ebt langzaam weg en mijn schouders ontspannen zich traag.

Was alles maar een zinsbegoocheling.

Deel 1

*Ik kan nog niet breken
met dat wat voorbij is,
ik woon in mijn dromen
nog steeds waar ik was.
Ik sta op de grens
van vroeger en later
en achter mij ligt daar
een brandende stad.*

Stef Bos

1

Soms zijn er kleine voorbodes. Een trillende arm, een geur of een wee gevoel in mijn maagstreek. Vooraf is nooit te voorspellen wanneer het komt of wat de aanleiding zal zijn.

Vandaag krijg ik geen koffie door mijn keel. En dat wil wat zeggen.

Met een schuin oog kijk ik naar het plastic tasje dat voor mijn moeder op de salontafel staat. Het is de vage maar bekende geur uit het tasje die de smaak van mijn koffie bederft.

‘Wat zit er in die tas?’

Mijn witte kat springt van de schoot van mijn moeder. Ze klopt haar rok af. ‘Boeken van jou, van vroeger. Ik ben de zolder aan het opruimen, kind wat een klus. Ik ben nog lang niet klaar.’ Ze reikt naar voren en schuift het tasje naar me toe. ‘Je kunt nog veel meer spullen verwachten de komende tijd. Ik ben maar begonnen met de boeken.’

De weeïge geur wordt sterker als ik met mijn hoofd boven het tasje hang om erin te kijken. De ietwat vergeelde bundeltjes ruiken naar de boenwas waarmee mijn moeder vroeger de kasten inwreef tot ze glommen.

Opkomend maagzuur.

‘Als je ze niet wilt hebben, geef je ze maar aan Jolien of voor mijn part zet je ze bij het oudpapier.’ Mijn moeder zet haar handen nog net niet in haar zij, maar de vastberaden trek om haar mond spreekt boekdelen. Ze slaat haar benen over elkaar en wiebelt met een pink haar lege beker heen en weer.

‘Nou nou, rigouereus hoor.’

Ze lacht. ‘Ja, soms heb je van die buien. Ik pak nu door. Al die oude rommel moet weg. Ik wil echt meer ruimte in huis.’

Het is toch te gek: alle kinderen zijn al jaren de deur uit en het huis staat nog steeds tjokvol. Maar wat een klus! Ik zei gisteren nog tegen Jolien...'

'Wil je nog koffie?' onderbreek ik haar verhaal. Ik heb echt een glas water nodig.

'Lekker.' Ze steekt me haar mok toe. 'Maar jouw beker is nog vol, je bent toch niet ziek? Als jij geen koffie wil, ben je meestal niet in orde.' Onderzoekend kijkt ze me aan. 'Je bent ook wit, slaap je wel genoeg?'

'Ja hoor ma, ik slaap genoeg. Ik ben alleen een beetje druk op mijn werk en ik heb al drie koppen op vanmorgen.'

Er is geen woord gelogen van wat ik zeg, maar ik voel me toch even bezwaard dat ik net doe of er niets aan de hand is. Het is zo'n gewoonte geworden.

Voor ik naar de keuken loop, leg ik het tasje boeken op de trap. Misschien helpt het als het uit mijn gezichtsveld is.

Terwijl ik in de half open keuken sta en een nieuwe pad in het apparaat leg, babbelt mijn moeder verder vanaf de bank.

'Het is schitterend weer voor de tijd van het jaar. Die zolder laat ik vandaag voor wat ie is, hoor! Ga je vanmiddag mee naar het tuincentrum? Ik wil nog een paar potten op het terras vullen. Die mand bij jouw voordeur kan ook wel wat nieuws gebruiken, zag ik net. En dan doen we daarna nog gezellig een bakkie samen.'

Ze glundert als ik haar een volle beker aanreik en voor ik het weet is de afspraak gemaakt.

Ze zwaait als ze wegfietst. Ik zwaai terug.

Waarom zeg ik bijna altijd 'ja' als ze iets voorstelt? Zijn het de lichtjes in haar ogen als ze haar plannen uiteenzet? Ik houd van die kleine uitjes met haar, maar vandaag komt eigenlijk helemaal niet uit. Mijn mailbox puilt uit, ik moet een cadeau-tje voor Marga halen en een les voorbereiden voor maandag. Harm zal het niet leuk vinden als ik daar vanavond nog mee bezig ben. Hij hecht eraan om op zaterdagavond samen vrij te zijn.

Het maagzuur zit me nog steeds dwars, maar ik recht mijn rug. Eerst de opgevouwen was naar boven brengen. Met twee volle manden op elkaar gestapeld loop ik de trap op. Negeren en doorgaan werkt vaak het beste. In ieder geval op de korte termijn.

Halverwege de trap ligt het tasje met boeken. Alsof de wasmanden nog niet vol genoeg zijn, leg ik het pakketje er bovenop. Twee treden verder struikel ik bijna over de rol toiletpapier die ook op de trap staat. Het is maar goed dat Harm er nog niet is. Hij vraagt zo vaak waarom ik toch zoveel moeite doe om maar één keer naar boven te hoeven lopen. Hij is veel rustiger dan ik. Dat is precies wat onze relatie in balans houdt. Met dat ik dat bedenk, verlies ik mijn evenwicht. Het tasje neemt een duikvlucht naar de onderste treden en een aantal handdoeken glijdt eveneens de trap af. De rol toiletpapier stuitert er vrolijk achteraan. Ik heb geen hand over om de leuning vast te grijpen, maar hervind mijn evenwicht met mijn rug tegen de hoge witte muur.

Iets langzamer nu, loop ik verder naar boven.

Ik zet de manden op de overloop en loop de trap af om de ravage op te ruimen. De boeken breng ik naar de logeerkamer. Ondanks mijn haast kan ik het niet laten om het tasje uit te pakken. Bovenop ligt *Rozemarijntje naar school* van W.G. van de Hulst. Mijn hart slaat een keer over. Toch sla ik het boek open. Op de eerste bladzijde staat in het keurige, zwierige handschrift van mijn vader *voor papa's meisje* en de datum van mijn verjaardag, bijna dertig jaar geleden.

In een reflex wil ik het boekje dichtslaan, maar iets houdt me tegen. Ik zak neer op de stoel bij het kleine witte bureau en blijf staren naar het vertrouwde handschrift. Mijn armen en benen worden zwaar.

‘Rozemarijntje gaat ook naar school!’

Ik hoor het mijn vader nog zeggen. Hij wist hoe spannend ik het vond om naar school te gaan. Dit cadeau was ongetwijfeld een poging geweest om me op een speelse manier voor te bereiden. Bijna elke avond las hij me voor.

Hij zit naast me, op de rand van het bed. Ik zit half overeind en nestel me tegen mijn vader aan. Mijn hoofd ligt tegen zijn borst geleund. Zijn ene arm omvat mijn schouders, zijn andere arm ligt losjes om mijn buik geslagen en houdt het boek vast. Ik ruik de bekende after-shave en luister naar de vertrouwde lage stem. Die klinkt nog lager en dieper als ik mijn oor stevig tegen zijn borst druk.

Ik doe mijn ogen niet dicht. Ik wil kijken zolang er nog licht is.

Vanuit mijn bed kijk ik uit op de deur, recht tegenover mijn voeten-eind. Er komt licht door de kier. De grote lamp op de overloop brandt nog. Rechts van mij is de muur met het zachtroze behang. Links van het bed staat een dressoir van donker eikenhout, waarin mooie figuurtjes zijn gesneden. De kast heeft dikke, bolle poten en vormt een soort nis voor het hoofdeinde van mijn bed. Als je de hoek omgaat, zie je pas het logeerbed dat tegenover het raam staat. Er ligt een roodgeblokte spreij op, in dezelfde stof als de gordijnen. Op mijn bed ligt ook een spreij. Op de witte ondergrond zijn rood-roze bloemetjes afgedrukt en in het midden speelt een schattig kindje op een fluit. De stof is in golfjes gezoomd en afgezet met rood garen.

Ik ben gek op deze dunne lap stof. Mijn moeder vindt eigenlijk dat ik hem op moet vouwen en weg moet leggen als ik naar bed ga, omdat hij alleen voor de sier is. 'Zo'n ding geeft toch geen warmte,' zegt ze altijd als ze ziet hoe ik de spreij over me heen trek. Toch laat ze het toe.

Vaak voel ik met mijn vingers langs de golfjes als ik eronder lig. Heen en terug, heen en terug...

Als mijn vader voorleest, gaan mijn vingers ook langs de zoom van de spreij. Het is soms alsof ik de dansende krullen om het gezichtje van Rozemarijntje kan voelen in de golfjes. Ik moet lachen als hij met een hoog stemmetje probeert Rozemarijntje na te doen en zie haar voor me met haar nieuwe schoentjes en haar nieuwe schooltas. Ik zou wel een vriendinnetje willen dat een beetje op Rozemarijntje lijkt.

Als papa voorleest, is het goed. En toch voel ik een prop in mijn keel die steeds dikker wordt.

Want al leest mijn vader de ene keer langer voor dan de andere keer, het dichtslaan van het boek betekent altijd dat de lamp bijna uit moet. Na het samen bidden zal papa naar beneden gaan...

Dat is het moment waar ik niet aan denken wil, omdat ik dan wil gillen. En gillen kan niet als mijn keel zo dichtzit. Gillen mag ook niet als je moet slapen. Gillen mag alleen buiten, bij het spelen.

Mijn vingers blijven langs de golfjes gaan.

Als de lamp uitgaat, ben ik weer alleen. Als de lamp uitgaat, kan ik niet meer zien waar de schaduwen die zich aftekenen langs de muren, vandaan komen.

Als de lamp uitgaat, moet ik raden waar de geluiden vandaan komen en van wie ze zijn. Het kraken van de trap, de voetstappen op de overloop, geritsel binnen of buiten...

Het flauwe schijnsel van het nachtlampje in het stopcontact naast mijn bed geeft niet voldoende licht om dat te kunnen zien. Het schemerlampje op de overloop ook niet. Maar de grote lamp mag niet aanblijven. Kleine meisjes moeten slapen als er nog grote mensen wakker zijn. Iemand heeft ooit bedacht dat slaapkamers dan donker moeten zijn.

Ik wil niet dat het donker is. Ik wil niet dat mijn vader weggaat. Ik wil niet dat zijn stem ophoudt met praten. Ik wil niet dat de nacht begint waarin ik zo vaak geen adem kan halen. Waarom dat zo is, weet ik niet eens precies. Als de lamp uitgaat, wordt alles wazig en vreemd. Dan lijkt het alsof ik droom, al heb ik mijn ogen open.

Sommige dingen blijven helder: de golfjes van de spreij, voetstappen op de trap... Andere dingen lijken zo vreemd, dat het voelt alsof ze niet echt gebeuren.

Het klamme zweet staat in mijn handen. Ik leg het boek van Rozemarijntje neer op het witte bureautje in de logeerkamer. Wat is dit? Wat gebeurt er met me? Mijn gedachten dansen als ongrijpbare spoken. Een benauwde, misselijkmakende kramp trekt door mijn lichaam.

Mijn maag keert zich om. Ik moet rennen voor het toilet.

2

Vlakbij de school waar ik werk, is een supermarkt. Er staan weinig auto's geparkeerd en de winkel ziet er rustig uit. Ik kijk op mijn horloge. De werkdag zit erop. Vandaag hoefde ik maar tot twee uur les te geven. Als ik doorloop, kan ik nog precies boodschappen doen voor mijn afspraak met Marga.

Ik ben snel klaar. Alleen bij de kassa gaat het minder vlug dan ik had gehoopt. De pinautomaat heeft kuren.

Vanuit de rij heb ik precies zicht op de basisschool tegenover de supermarkt. Een jonge man staat stil bij het hek van het plein. Aan zijn hand een meisje van een jaar of vier. Samen schuilen ze onder een grote paraplu. Al gebarend, legt hij haar van alles uit. Het meisje kijkt en wijst.

'Wat ben je van papa?'

Ik zit naast mijn vader in de auto. Mijn zus Jolien is al uitgestapt. Zij rent meteen het schoolplein op. Ik blijf zitten en mijn vader zet de motor af. Hij heeft de tranen in mijn ogen wel gezien. Hij weet hoe spannend ik de vrijdagen op school vind, omdat juf Jenny er dan is. Zij is zo streng!

'Ik ben papa's meisje.'

Papa kan het bijna niet horen, want ik laat mijn hoofd hangen. Ik wil niet kijken naar het hek, waar juf Jenny staat te wachten.

Mijn vader tilt mijn kin op en draait mijn gezicht naar zich toe. 'Luister goed naar de juf, maar onthoud dat je mijn meisje bent. Als ze weer kribbig doet vandaag, zal ik haar nog weleens bellen.'

Ik weet zeker dat hij dat doet. Het is nog niet zo lang geleden dat ik papa aan de telefoon hoorde. Hij wist niet dat ik in de keuken zat en dat de deur op een kier stond.

‘Mevrouw, ik wil dat u naar me luistert. Mijn dochter is een gevoelig meisje en daar dient u rekening mee te houden. Ik heb er geen boodschap aan dat alle kinderen hun veters beter kunnen strikken en zich in een paar minuten om kunnen kleden, ik wil dat u haar helpt als u ziet dat ze vastloopt, ze is nota bene nog maar vijf.’

Het telefoongesprek liep duidelijk niet zoals papa dat wilde. Het had dan ook niet geholpen en hij had me geleerd me sneller om te kleden. Want als je niet op tijd klaar bent in de kleedkamer van het gymlokaal, doet juf Jenny de lampen uit en loopt ze met de andere kinderen al terug naar de klas. Dan laat ze je gewoon achter in die grote donkere ruimte, waar geen ramen in zitten om het licht door te laten.

Papa begrijpt dat ik daar bang voor ben. Mama begrijpt het een beetje; ze heeft nieuwe gymschoenen voor me gekocht, zonder veters, maar ze vindt ook dat ik wat minder moet dromen.

‘De wereld heeft dromers nodig,’ zegt mijn vader altijd.

Met gebalde vuisten stap ik de auto uit.

‘Hoofd omhoog, jongedame!’ roept mijn vader nog terwijl hij een korte tik op de claxon geeft en langzaam wegrijdt. Juf Jenny kijkt hem na met een rimpel boven haar ogen. Ik probeer mijn blik te richten op het fietsenhok achter haar en blijf tegen mezelf zeggen: ‘Ik ben papa’s meisje... ik ben papa’s meisje.’

‘Waar wacht u op, mevrouw? U bent aan de beurt, hoor!’

Ik schrik zo van de stem achter me dat mijn beide handen als vanzelf de lucht in schieten – in de ene hand mijn sleutels, in de andere mijn geopende portemonnee. De muntjes rinkelen over de vloer van de supermarkt en mijn pasjes flapperen erachteraan. Ik mompel een excuus, maar de man achter me in de rij wuift het weg en helpt me om alles bij elkaar te rapen.

Gehaast pak ik mijn boodschappen in. Ik geneer me een beetje, maar het leven in de supermarkt gaat gewoon verder. Er zullen wel vaker dromers bij de kassa staan, al vraag ik me af of die ook zo schrikkerig zijn.

Ik rij naar huis om de boodschappen in de koelkast te zetten en de auto voor de fiets te verruilen. Harm heeft de auto straks

nodig. Hij moet nog wat spullen vervoeren met de aanhanger voor een collega.

De lucht is grauwgrijs en het ziet er niet naar uit dat het op gaat klaren. Straks mijn poncho even zoeken. Het plentst niet, maar de trage regen veroorzaakt wel degelijk plassen op het trottoir. Ik heb niet veel zin om erdoor te gaan, maar ik wil wel graag nog even bij Marga langs om een cadeautje te brengen voor de kleine die vorige week geboren is.

Als de boodschappen in de koelkast staan, haal ik het pakje uit de kast in de kamer.

Mijn oog valt op het popje dat een paar planken lager ligt, half verstopt tussen wat potten en vazen. Zaterdag had ik het meegenomen, toen ik naar een kraamcadeautje zocht. Het is een popje van stof, met twee staartjes van gele wol en een knalroze jurkje aan. Het fleurige ding voelde zo zacht en keek me zo vrolijk aan, ik kon het gewoon niet laten staan. Het was duidelijk niet geschikt voor het pasgeboren zoontje van Marga, maar toch nam ik het mee naar de kassa, samen met een stoer setje jongenskleren. 'Het popje hoeft u niet in te pakken,' zei ik tegen de kassière. Ik wilde erachteraan zeggen 'want dat is voor mezelf,' maar hield het net op tijd in. Twijfelend neem ik het in mijn hand. Zal ik het meenemen voor het dochttertje van Marga? Ze zal vast blij zijn met een cadeautje nu ze alle aandacht moet delen met haar nieuwe broertje. Maar ik wil het eigenlijk zelf houden...

'Mama, mag ik ook een knuffel voor in bed?'

Het is woensdagmiddag en ik ben vrij van school. Mijn moeder brengt Tom naar bed voor zijn middagslaapje. Hij is zo moe dat zijn oogjes al dichtzakken, maar mompelt nog 'totie,' terwijl hij naar de bruine beer op de commode wijst. Niemand weet precies waaraan deze beer zijn wonderlijke naam te danken heeft, maar iedereen noemt hem zo. Mijn moeder pakt 'totie' en stopt mijn broertje in. Hij steekt zijn duim in zijn mond en legt zijn hoofdje tegen zijn knuffel. Het lijkt me ineens heerlijk om ook een knuffelbeer te hebben. Zo'n heel zachte, waar ik mijn gezicht op kan leggen als ik huilen moet als het donker is.

Je hebt toch poppen, Hanna,' antwoordt mijn moeder, 'neem die maar in bed. Knuffels zijn voor baby's en voor jongens omdat die geen poppen hebben.' Ze duwt me zachtjes voor zich uit naar mijn slaapkamer. 'Wat dacht je van deze? Die is net nieuw en zo leuk! Ik heb altijd gehoopt op een dochter die van poppen zou houden.' Mama houdt een babypop omhoog. Het is er eentje met echte slaapogen; als je haar neerlegt gaan haar oogjes dicht en als je haar oppakt gaan ze weer open.

Ik pak de pop aan. Ze is ook leuk en ik houd van poppen. Deze kan zelfs lachen en huilen, als je het speentje uit het mondje trekt. Ik aai over de kleertjes die de pop aan heeft, maar zelfs die zijn niet zacht. Ik bijt op mijn lip. Ik wil graag dat mama trots op me is. Mijn grote zus Jolien wil nooit met poppen spelen. Zij speelt liever buiten met de grote skelter en vindt verhalen over draken en spoken veel leuker dan verhaaltjes van Rozemarijntje. Mama kan daar niks aan veranderen. Dat is best zielig. Jolien gooit de poppen die mama aan haar geeft gewoon in een hoek van haar kamer.

'Dit is de mooiste pop van de wereld.'

Mama kijkt verbaasd. 'Waarom kijk je dan niet blij?'

Ik probeer blij te kijken, maar het lukt niet echt. 'Poppen zijn niet zacht, mam.'

Mama neemt mijn pop in haar handen. 'Weet je wat? Ik vraag tante Johanna of ze een zachte jurk voor deze pop wil breien. Tot die tijd mag ze een jurkje van jou van vroeger aan. Dat is wel wat te groot, maar voor een tijdje kan het best.'

Tante Johanna kan prachtig breien. Maar hoe mooi het ook wordt, ik wil zo graag een knuffel!

'Bestaan er ook zachte poppen?' probeer ik nog.

Je bedoelt van die lappenpoppen?' zegt mama. 'Die had ik vroeger, wees blij dat die van jou zoveel mooier zijn!' Uit een van de lades van het dressoir op mijn kamer pakt ze een schoenendoos. 'Kijk, dit heb ik altijd bewaard, het stond je zo lief.' Mama haalt een geel jurkje en een piepkleine maillot uit de doos. Samen kleden we de pop uit en trekken de nieuwe kleertjes voorzichtig aan. Mama rolt de mouwtjes, die net wat te groot zijn, op om de stijve armpjes en slaat de bovenkant van de maillot dubbel zodat die beter past. 'Zo goed?' vraagt ze en ik knik.

Natuurlijk is het goed. Want poppen zijn voor meisjes en knuffels alleen voor baby's en voor jongens. En lappenpoppen zijn niet mooi en mama heeft haar best gedaan. En daarom is het goed.

Resoluut trek ik een rol pakpapier uit de kast.

'Raar mens,' zeg ik tegen mezelf. 'Als je de dertig bent gepasseerd, ga je toch geen pop voor jezelf kopen.' Natuurlijk pak ik het in als cadeautje. Het moet niet gekker worden!

3

De deur slaat harder in het slot dan de bedoeling was. Ik fiets ook harder dan ik normaal doe. Mijn poncho ben ik alsnog vergeten, maar ik voel niet eens dat ik nat word. Ik zie alleen hoe mijn broekspijpen donker kleuren. Mijn tranen vermengen zich met de regen. Ze vertellen dat ik verdrietig ben, maar ik voel me vooral boos. De kleinste dingen trekken me de laatste tijd terug in het verleden en ik heb er totaal geen controle over. Het gebeurt zomaar bij bepaalde muziek, soms zelfs bij een geur die me aan vroeger doet denken. Ik kan het niet uitstaan. Wat bezielt me? Erover piekeren heeft geen zin, ik heb genoeg te doen. Lesgeven, boodschappen doen, het huis op orde houden en mail beantwoorden. Vandaag ga ik op kraambezoek en vanavond is er een gemeenteavond in de kerk.

Voor kinderen en jongeren in mijn omgeving kan ik geduld opbrengen, begrip, ruimte en troost. Maar voor het kind in mezelf ben ik hard; ik wil dat het zwijgt.

Ik wou dat ik even naar Maria kon. Bij haar viel mijn volle agenda altijd even van me af. Bij haar kon ik als vanzelf toegeven aan wat ik voelde. Helaas is ze verhuisd naar een seniorenwoning in de woonplaats van haar zoon. Als ik haar nu wil bezoeken, moet ik eerst een paar uur rijden. Ik neem me bijna elke maand voor om bij haar langs te gaan, maar er is nog altijd niets van terechtgekomen.

Marga is blij als ik er ben. Met een pot thee binnen handbereik nestelen we ons in de grote hoekbank. De kraamverzorgster is net weg, het was haar laatste dag vandaag. Ik heb het kleine kereltje van mijn vriendin op schoot. Zijn 'grote zus' van drie

zit aan de eettafel te kleuren. Het is een vredig tafereeltje. Ze maakt tekeningen voor haar vader die juist aan komt rijden met zijn grote stationcar en even later met armen vol boodschappen de kamer binnen stapt.

Ik heb het niet zo op de man van Marga. Het is een bullebak die behoorlijk uit kan vallen, zelfs naar zijn dochter. Zelden zie ik hem lachen. Onbegrijpelijk, wat Marga in hem ziet. Ze zegt altijd dat hij van binnen anders is, maar ik heb daar nog nooit wat van gemerkt. Ik verbaas me ook altijd over het enthousiasme waarmee hij door zijn dochtertje wordt begroet, ook nu. Zodra ze hem ziet, klimt ze op haar stoel. Met haar armpjes in de lucht begint ze te juichen alsof ze hem in geen jaren heeft gezien. 'Papa thuis, joehoe!' Alles waar ze mee bezig is, laat ze vallen. Struikelend over haar beentjes rent ze naar hem toe. 'Kijk eens papa, heb ik gemaakt!' Ze geeft hem haar tekeningen. Hij legt ze achteloos op het aanrecht.

Toch blijft ze geduldig wachten tot hij klaar is met het opbergen van de boodschappen en is gaan zitten. Dan ziet ze haar kans schoon, klimt op zijn schoot en krult zich intens tevreden tegen hem aan. Als hij opstaat omdat de telefoon gaat, blijft ze gewoon als een aapje om zijn nek hangen. Uiteindelijk slaat hij toch zijn armen om haar heen en verschijnt er zelfs een glimlach op zijn gezicht. Dat ontroert me. Zo ontwapenend kan alleen een kind zijn. Maar ook zo dwingend en vastbesloten de aandacht te krijgen die het hebben wil.

Ik sta voor het raam in de keuken op het aanrecht. Eigenlijk mag ik niet op het aanrecht staan, maar papa komt bijna thuis uit zijn werk en dan mag het heel eventjes. Hij vindt het zo leuk als ik sta te zwaaien. Elke dag komt hij met zijn gezicht vlak voor het raam staan voordat hij zijn fiets wegzet. Zo kan ik binnen horen wat hij buiten roept. 'Wat ben je van papa?'

En ik roep terug: 'Ik ben papa's meisje!'

Als ik dat zeg, gaan mijn wangen gloeien. Ik kijk uit naar het moment dat hij zijn armen om me heen zal slaan. Ik wil met mijn handen door zijn verwaaide haren woelen en naast hem op de bank

zitten als hij met mama koffiedrinkt terwijl Tom op zijn schoot zit. Ik wil mijn gezicht tegen zijn arm aan leggen, al stinkt zijn colbertje een beetje naar rook.

Als mijn moeder vraagt of hij nog een paar boodschappen wil doen, blijf ik net zo lang zeuren tot ik mee mag. Als papa dan in een dolle bui is, zet hij me op zijn schouders. Zo loopt hij met me naar de auto. Ik gil als hij pas op het laatste moment bukt om samen met mij onder een deurpost door te gaan, hoewel ik weet dat hij ervoor zorgt dat ik mijn hoofd niet stoot. Ik schater als hij in galop over het tuinpad gaat en roept dat hij een paard is. Ik word stil als hij zonder aarzelen de speelgoedwinkel naast de Albert Heijn in loopt om de knuffelbeer te kopen waarvoor ik mijn neus tegen de etalage druk.

Mijn moeder schudt lachend haar hoofd. 'Jullie samen, daar komt niemand tussen,' zegt ze soms. Ik weet niet wat mama daarmee bedoelt, maar ik weet wel dat ik zo graag bij papa wil zijn, dat het soms pijn in mijn borst doet als hij weer weggaat.

Als papa bij me is, is het goed. Papa begrijpt me als ik bang ben of verdrietig. Papa helpt me als ik iets niet durf en papa troost me als hij mijn tranen ziet. Papa begrijpt dat poppen niet zacht zijn, zelfs niet met zachte jurkjes aan. Papa spoelt mijn beker karnemelk stiekem weg in de gootsteen, omdat hij weet dat ik ervan moet kokhalzen. Mama denkt dat het op is. Papa ziet altijd hoe ik me voel omdat ik papa's meisje ben. Ik ben gewoon van hem.

Marga vraagt me of het wel goed gaat. 'Je zit zo te dromen en je ziet wit.'

'Een paar nachten slecht geslapen,' mompel ik. Marga ziet ook altijd alles.

De baby is op mijn schoot in slaap gevallen. Voorzichtig leg ik hem in de box en loop naar de gang om mijn jas aan te trekken. Normaal gesproken zou ik haar in vertrouwen nemen. Mijn vriendin heeft meestal aan een half woord genoeg. Maar voor een goed gesprek ben ik liever met haar samen. Bovendien wil ik haar er nu niet mee lastigvallen.

'Ik ga er weer vandoor, ik heb nog een afspraak vanavond dus ik wil vroeg eten.'

Marga klopt op mijn schouder. 'Jij verandert ook nooit, hè? Je zou je dagen wat minder vol kunnen stampen.'

'Ik zal erover nadenken.'

Marga schiet in de lach. 'En dat moet ik geloven?'

Ook ik kan het niet nalaten te grijnzen. Ze kent me langer dan vandaag en ze heeft gelijk. Rust in mijn dagen brengen heeft nooit prioriteit gehad.

Gelukkig is het buiten droog geworden.

Op mijn wangen niet. Het motregent uit mijn ogen.

Hij begreep me.

Hij gaf duidelijkheid.

Hij wist alles.

Mijn vader en ik. Wij samen tegen die grote wereld waarin meisjes geen knuffels hebben en waarin juffen de lamp van de kledkamer uitdoen. We hoorden bij elkaar. Aan de blik in zijn ogen zag ik hoe hij zich voelde. En daar lette ik op, altijd. Om af te tasten of alles nog goed was tussen ons.

Papa's ogen kijken niet blij. Dat zag ik al toen hij vanmorgen kwam zeggen dat het tijd was om op te staan. Ik dacht dat we misschien laat waren en daarom had ik me snel aangekleed. Als papa laat is voor zijn werk, is hij nooit blij.

Maar als ik beneden kom, weet ik dat het dat niet is. Ik kan al lang klokkijken en zie dat het nog niet eens halfacht is. Dat betekent dat we nog bijna een uur hebben om te eten en naar school te gaan. Voor de zekerheid kijk ik ook nog op de klok in de keuken, maar daar is het net zo laat. Nu moet ik nog weten of mijn vader boos is of verdrietig. Niet boos, denk ik, want hij heeft nog tegen niemand geschreeuwd, ook niet toen Jolien de zoldertrap af denderde, terwijl mama migraine heeft.

Misschien heb ik iets verkeerd gedaan. Heb ik gisteren mijn fiets niet binnengezet? Of had ik vanmorgen moeten vragen of ik mama moest helpen? Of weet papa misschien dat ik gisteren Jolien heb geknepen toen we ruzie hadden? Ik weet het niet. Was mama er maar... Haar ogen staan nooit zo vreemd.

Papa zegt helemaal niks. Hij dekt de tafel en gebaart met zijn hand dat we moeten gaan zitten. Na het bidden maakt hij voor Tom een bordje pap van gekookte melk met Bambix. Er komen allemaal klonten in. Tom perst zijn lipjes stijf op elkaar als mijn vader de lepel voor zijn mondje houdt. Papa zucht en geeft hem de lepel in zijn handjes. Zelf eten vindt hij wel leuk. Alleen heeft papa zijn slab helemaal scheef omgedaan. Alle pap komt op zijn trui. Tom kokhalst als hij een klont doorslikt. Gelukkig ziet papa het niet.

Ik doe net of ik het niet erg vind dat hij appelstroop op mijn boterham doet. Appelstroop is vies.

'Is mama al bijna beter?' vraag ik met volle mond.

'Ben ik soms niet goed genoeg?' Papa kijkt me strak aan.

Snel richt ik mijn blik op mijn boterham.

'Kijk me aan als ik tegen je praat.'

Mijn ogen beginnen te branden en ik wil zeggen dat het me spijt, maar papa zegt al dat ik niet mag praten met volle mond. Zwijgend eten we verder. Zelfs Jolien is rustig aan tafel.

Na het Bijbellezen en danken moeten we tandenpoetsen in de keuken. Papa stopt fruit in onze schooltassen en gaat nog even boven bij mama kijken. Ik poets mijn tanden extra snel, want ik heb een idee. Ik ga papa's schoenen mooi maken met het zachte doekje dat mama daar ook voor gebruikt. En daarna zet ik ze op de verwarming, want dat vindt papa fijn. Hij heeft altijd koude voeten.

Omdat papa kleine Tom ook nog naar tante Johanna moet brengen, moeten we toch nog opschieten, maar ik heb precies tijd genoeg.

En het helpt. Als we onze jassen aantrekken en papa ziet wat ik heb gedaan, aait hij door mijn haar en trekt hij me heel even tegen zich aan. 'Zo ben je weer mijn meisje.'

Ik moet weer bijna huilen. Nu niet omdat ik verdrietig ben. Ik ben juist blij. Papa houdt weer van me, al begrijp ik niet goed waarom dat even niet zo was.

4

Met tegenzin toets ik het nummer in dat nog net leesbaar is.

Het vodje papier in mijn hand is al talloze keren verfrommeld en in de oudpapierbak beland. Maar telkens als ik bedenkt dat het dan voorgoed verdwijnt, haal ik het er toch weer uit en strijk het glad, om te bewaren. Niet omdat ik bang ben dat ik het nummer niet meer kan vinden; ik weet best waar deze therapeut op internet staat. Het zijn de woorden die boven het telefoonnummer staan, die ervoor zorgen dat ik het papiertje niet weg wil gooien, simpel en vol betekenis: *Bel me als dat nodig is.*

Hoe vaak heb ik het nummer al ingetoetst om vervolgens op de rode toets te drukken? Dit keer kom ik verder, tik ik op groen. *Bellen* zegt het schermpje.

Met het ultraplatte apparaatje aan mijn oor vraag ik me weer af of het nou echt zo nodig is. Ik ben dan ook blij met de voicemail. Ik spreek niets in. Ineens vind ik dat ik me ontzettend aanstel. Een paar dagen trillerig zijn van wat herinneringen naar aanleiding van een kinderboek en een kraambezoek, is dat nou zó erg? De buikpijn van de afgelopen maanden, daar zal de huisarts wel iets tegen hebben – dat had hij vroeger ook. En dat ik zo vaak wakker schrik, komt vast door de nieuwe gordijnen in de slaapkamer, die meer licht van de straatlantaarns doorlaten dan de vorige.

Het briefje belandt weer ineengefrommeld in de oudpapierbak. Ik grinnik, omdat ik nu al voor me zie dat ik het er vanavond weer uit zal vissen. Voor nu is het in ieder geval uit mijn blikveld.